

Освітня програма

Рівненської гімназії № 5
ім.Олександра Борисенка
Рівненської міської ради

Зміст

<u>Розділ 1. Загальні положення</u>	3
<u>Розділ 2. Опис "моделі" випускника школи</u>	4
<u>Розділ 3. Цілі та задачі освітнього процесу школи</u>	5
<u>Розділ 4. Навчальний план та його обґрунтування</u>	5
<u>Розділ 5. Особливості організації освітнього процесу</u>	6
<u>Розділ 6. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми</u>	6
<u>Розділ 7. Процеси розвитку, виховання і соціалізації в школі</u>	7
<u>Розділ 8. Система внутрішнього забезпечення якості освіти</u>	7
<u>Розділ 9. Освітня програма школи I ступеня</u>	7
<u>Розділ 10. Освітня програма школи II ступеня</u>	13

Розділ 1. Загальні положення

Рівненська гімназія № 5 ім. Олександра Борисенка Рівненської міської ради знаходиться у комунальній власності, є юридичною особою, має печатку, штамп, ідентифікаційний номер. Засновником навчального закладу є Рівненська міська рада.

У своїй діяльності заклад керується Конституцією України, Конвенцією ООН про права дитини, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013), Законом України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту» Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена на засіданні Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 року № 988-р), Стратегією національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки (Указ Президента України від 13.10.2015 р.), Основними орієнтирами виховання учнів 1-11 класів (Наказ МОН молоді та спорту України 31.10.2011 № 1243).

Головною метою навчального закладу є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності, тобто новий випускник.

Головними завданнями навчального закладу є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учня, його здібностей і обдаровань, наукового світогляду;
- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

У закладі функціонує 15 класів. 2 класи з поглибленим вивченням англійської мови (8А, 9А), 8 класів з інклюзивною формою навчання.

У відповідності до чинного законодавства загальноосвітній навчальний заклад здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм двох ступенів освіти:

I ступінь - початкова освіта;

II ступінь - базова середня освіта;

Гімназія має свої традиції і напрацювання. У закладі розробляються та реалізуються заходи на виконання Обласної програми національного виховання в закладах освіти Рівненщини на 2020-2025 роки. Основними вихідними положеннями Програми стали виділення ціннісного потенціалу компетентностей відповідно до Програми «НУШ у поступі до цінностей», розробка та впровадження принципу наскрізного виховання у освітньому процесі НУШ, а також пошук спільних цінностей, які мають переважне значення для суспільства, освіти, особистості.

Діяльність педагогічного колективу Рівненської гімназії № 5 спрямовано на реалізацію складових частин науково-методичної теми «Створення єдиного інформаційно - освітнього простору на інноваційних засадах формування життєвих компетентностей здобувачів освіти».

Основною метою освітнього процесу є перебудова екстенсивної моделі предметно-зорієнтованого «знання» на інтенсивну модель формування життєвої компетентності учнів: їх підготовка до повноцінного життя в суспільстві через розвиток їх індивідуальності, умінь здобувати критично осмислювальні знання й використовувати різноманітну інформацію.

Завдання закладу - не тільки сприяти особистісно зорієнтованому розвитку учнів, а й цілеспрямовано формувати у них здібності до самореалізації і саморозвитку.

Організація позашкільного навчання та виховання спрямована на здобуття додаткових знань, всебічний розвиток здібностей, умінь і навичок за інтересами, підготовку до активної професійної та громадської діяльності, формування здорового способу життя.

Виходячи з якісного складу педагогічного колективу та проведеної діагностики, в 2023-2024 роках робота колективу школи здійснюватиметься за такими напрямками:

- системний підхід до організації освітнього процесу із врахуванням сучасних вимог функціонування гімназії;
- діагностування вербальних здібностей, словесно-логічного мислення школярів;
- діагностування соціально-комунікативної компетентності та творчих здібностей педагогів;
- формування професійних компетенцій педагогічних кадрів для запровадження Концепції «Нова українська школа»;
- забезпечення реалізації компетентнісного потенціалу навчальних предметів;
- створення умов для розвитку і реалізації творчого потенціалу учасників навчально-виховного процесу;
- організація роботи гуртків, факультативів та секцій за напрямками: вокальний, декоративно-ужитковий, образотворчого мистецтва

У навчальному закладі створені та функціонують: предметні методичні об'єднання, психологічна служба.

**Мережа класів Рівненського ліцею № 5 ім. Олександра Борисенка Рівненської міської ради
станом на 01.09.2023 року**

ПОЧАТКОВА ЛАНКА

1-й клас

1-А клас – 21 (інклюзивний клас)
21

2-й клас

2-А клас – 29 (інклюзивний клас)
29

3-ті класи

3-А клас – 29
29

4-ті клас

4-А клас – 29 (інклюзивний клас)
4-Б клас – 29 (інклюзивний клас)
58

Всього 1-4 класів: 5

Всього учнів 1-4 –х класів: 137

СЕРЕДНЯ та СТАРША ЛАНКИ

5-ті класи

5-А клас - 23
5-Б клас – 23 (інкл.клас)
46

6-ті класи

6-А клас - 29
6-Б клас – 27
56

7-мі класи

7-А клас - 33
7-Б клас - 30
63

8-мі класи

8-А клас –17 (погл.вивч.англ.мови)
8-Б клас – 22
39

9-ті класи

9-А клас –22 (погл.вивч.англ.мови)
9-Б клас - 30
52

Всього 5-9 класів: 10 класів

Всього учнів 5-9-х класів: 256

Всього 1-9 класів: 15 класів

Всього учнів 1-9-х класів: 393

Класи з поглибленим вивченням англійської мови: 8А, 9А

ГПД – 30 учнів 1-2 класів

Кількість ГПД – 1

Розділ 2. Опис "моделі" випускника гімназії

Випускник нашої школи – молода людина, у якої:

- високий рівень морального розвитку;
- наявна звичка до нормативної поведінки, розвинена емоційна сфера,
- сформовані особистісні якості громадянина України;
- сформовані потреби у самовдосконаленні, здатність до творчої діяльності;
- сформовані етичні потреби;
- сформована система знань у відповідності до державних стандартів;
- та Освітньої програми закладу;
- сформовані ключові компетентності, необхідні для успішної життєдіяльності: (спілкування державною мовою; здатність спілкуватися іноземними мовами; математична компетентність; основні компетентності у природничих науках і технологіях; екологічна грамотність і здорове життя; інформаційно-цифрова компетентність; уміння вчитися впродовж життя; громадянська та соціальна компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; обізнаність і самовираження у сфері культури; ініціативність та підприємливість)

Випускник гімназії повинен вміти:

- гнучко адаптуватися до постійно змінних життєвих ситуацій, самостійно здобувати знання, застосовувати їх на практиці;

- самостійно і критично мислити, бачити труднощі, шукати шляхи раціонального їх подолання, використовувати сучасні технології, генерувати нові ідеї, творчо мислити;
 - грамотно працювати з інформацією (збирати необхідні для дослідження факти, аналізувати їх, висувати гіпотези, узагальнювати, співставляти з аналогічними або альтернативними варіантами, формувати аргументовані висновки.)
 - бути комунікабельним, контактним у різноманітних соціальних групах, запобігати конфліктним ситуаціям або вправно виходити із них;
 - самостійно працювати над розвитком власної моральності, інтелекту, культурного рівня.
- Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читати і розуміти прочитане, висловлювати думку усно і письмово, критично мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, здатність співпрацювати в команді.

Розділ 3. Цілі та задачі освітнього процесу гімназії

Враховуючи призначення закладу, гімназія працює над досягненням таких цілей та задач:

- задоволення потреб у здобутті базової середньої освіти на рівні державних стандартів;
 - гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
 - створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
 - формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
 - забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
 - різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі вивчення і врахування її особистісних здібностей, інтересів, потреб;
 - виховання морально, психічно і фізично здорового покоління;
 - формування соціальної і громадянської позиції, високого рівня правової, екологічної, духовної, моральної культури;
- розвиток творчих здібностей учнів, здатності до самостійного здобуття та застосування знань і навичок;
- підтримка обдарованих дітей та молоді;
 - створення умов для професійного самовизначення.
 - створення умов для навчально-тренувальної роботи;

Основні напрями розвитку гімназії:

- психологізація освітнього процесу;
- компетентнісний, діяльнісний та особистісно-орієнтований підходи до організації освітнього процесу;
- оновлення освітнього процесу на основі інноваційних освітніх технологій;
- інформатизація та комп'ютеризація освітнього процесу;
- переорієнтація освітнього процесу на принципах співробітництва і співтворчості учні і учителя;
- впровадження технологій проектування управління.

Розділ 4. Навчальний план та його обґрунтування

Основним документом, що регулює навчально-виховний процес у школі, є навчальний план, що складений на основі Типових навчальних планів, розроблених та затверджених Міністерством освіти і науки України, із конкретизацією варіативної частини і визначенням профілю навчання. Зміст навчального плану є механізмом реалізації змісту освіти та одним із засобів формування "моделі" випускника кожного ступеня навчання.

Навчальні плани дають цілісне уявлення про зміст і структуру відповідного рівня освіти, встановлюють погоджене співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначають гранично допустиме тижневе навантаження учнів, передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

У 2023-2024 н.р у школі навчатимуться 139 учнів початкової школи (5 класів), 255 учні основної школи (10 класів). Разом: 394 учні - 15 класів.

Навчальний план на 2023-2024 навчальний рік складений:

- для 1-4 класів – за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О.Я., затвердженою наказом МОН України від 08.10.2019р. № 1272.
- для 5-6 класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти, затвердженою наказом МОН України від 19.02.2021р. № 235, додаток 3.
- для 7 - 9 класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018р. № 405, додаток 1- 7А, 7Б, 8Б, 9Б класи, додаток 3- 8А, 9А класи.

Години варіативної складової з урахуванням інтересів та потреб учнів, рівня навчально-методичного і кадрового забезпечення у межах гранично допустимого навантаження на учня розподілено на:

- 1.Зaproвадження курсів за вибором:
 - «Година здоров'я» у 4А та 4Б класах – по 1 годині;
 - «Рухливі ігри» у 8Б та 9Б класах – по 1 годині.
2. Проведення індивідуальних та групових заняття та консультації:
 - із англійської мови у 7А класі - 2 години;
 - із інформатики у 7Б класі - 2 години;

Школа працює в режимі 5-денного навчального тижня. Навчання здійснюється позмінно із врахуванням безпеки

освітнього процесу пов'язаного з можливостями укріплення.

Тривалість уроків є такою:

- у 1-х класах – 35 хвилин;
- у 2-4 класах – 40 хвилин;
- у 5-11 класах – 45 хвилин.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових робочого навчального плану.

При визначенні варіативної складової навчальних планів враховано особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова навчальних планів школи використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової;

запровадження факультативів, предметів та курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування;

- індивідуальні заняття та консультації;

Навчальними планами закладу визначається загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах відповідного рівня Рівненської гімназії № 5.

Відповідно до навчального плану педагогічні працівники навчального закладу самостійно добирають програми, підручники, навчальні посібники, що мають гриф Міністерства освіти і науки України, а також науково-методичну літературу, дидактичні матеріали, форми, методи, засоби навчальної роботи, що мають забезпечувати виконання статутних завдань та здобуття освіти на рівні державних стандартів.

Розділ 5. Особливості організації освітнього процесу

Школа працює за п'ятиденним робочим тижнем, вихідні дні - субота і неділя.

Відповідно до Закону України „Про освіту” тривалість уроку в 2-4 класах встановлюється 40 хвилин, в 1 класах - 35 хвилин, в 5-9 класів – 45 хвилин. Тривалість перерв, під час яких не відбувається харчування школярів – 10 хв., під час яких учні харчуються – 20 хв.

Для учнів 1 класу школи за бажанням їхніх батьків або осіб, які їх замінюють, працює 1 група подовженого дня.

Відповідно Закону України „Про освіту” кожен навчальний рік розпочинається 1 вересня святом - День знань.

Тривалість канікул протягом навчального року не повинна становити менш як 30 календарних днів.

Крім різних форм обов'язкових навчальних занять, у закладі проводяться індивідуальні, групові, факультативні та інші позакласні заняття та заходи, що передбачені окремим розкладом і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів та на розвиток їх творчих здібностей, нахилів і обдаровань.

Згідно статті 12 р.ІІ Закону України „Про освіту” навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової та базової школи, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством.

Зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється без конкурсу відповідно до території обслуговування, яка закріплена виконавчим комітетом Рівненської міської ради та у відповідності з Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 року №367.

Розділ 6. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

На рівні гімназії розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє відстежувати, наскільки ефективно реалізується освітня програма.

При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя), атестація – не менше 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – упродовж року);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність та дотримання документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти);
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників – не менше 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль – за потребою);
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 2 рази на рік, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – упродовж навчального року, інтелектуальних випробовуваннях – упродовж навчального року;
- продовження навчання (аналіз вступу у інші заклади України).

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
-----------------	------------------------

Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. В рамках розвитку соціальної і громадянської компетентності діє учнівське врядування, яке намагається втілити принципи і механізми функціонування суспільства в межах школи. У подальшому учнівський та учительський колективи намагаються діяти так, щоб активна участь у житті школи викликала в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — був націлений на формування порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Психологічна служба школи разом із класними керівниками спланувала і розробила ряд заходів спрямованих на вирішення проблем пов'язаних з саморегуляцією поведінки у діяльності та спілкуванні, використання вільного часу з урахуванням можливостей і потреб, формування та реалізації валеологічної культури у внутрішкільному житті. Заплановані інтерактивні акції, психологічні практикуми, тренінгові заняття зроблять приємним пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач та зможуть викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Розділ 7. Процеси розвитку, виховання і соціалізації у закладі

Виховання учнів у закладі здійснюється під час проведення уроків, у процесі позаурочної та позашкільної роботи. Цілі виховного процесу в визначаються на основі принципів, закладених у Конституції та законах України, інших нормативно-правових актах.

Весь освітній процес у школі зорієнтований на учня, розвиток його талантів, виховання на цінностях, цінностях загальнолюдських, цінностях поваги до іншої людини, цінностях любові до власної країни. Це пронизує весь зміст освіти і весь процес навчання. Виховання позитивних рис характеру та чеснот здійснюється через наскрізний досвід та зміст освіти. Роль окремих виховних моментів під час навчання за наскрізними темами різна і залежить від їх мети і змісту та від того, наскільки тісно той чи інший захід пов'язаний із конкретною наскрізною темою, життєвим досвідом учнів та їх інтересами. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального та виховного середовища, а зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного розвитку учня.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльність спрямованість навчання та виховної діяльності, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Розділ 8. Система внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;
навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
якість проведення навчальних занять;
моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти школи є:
оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в школі;

постійний моніторинг змісту освіти (спостереження за реалізацією освітнього процесу, контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми);
моніторинг технологій навчання;
моніторинг ресурсного потенціалу школи;
моніторинг управління ресурсами та процесами;
спостереження за станом соціально-психологічного середовища школи;
контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні.
створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Розділ 9. Освітня програма школи І ступеня

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Типову освітню програму для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової загальної освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Вільне володіння державною мовою	Передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.
2	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	Передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування.
3	Математична компетентність	Передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини.
4	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	Передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.
5	Інноваційність	Передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.
6	Екологічна компетентність	Передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства.
7	Інформаційно-комунікаційна компетентність	Передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.
8	Навчання впродовж життя	Передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб.

		визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі.
9	Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей	Передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя.
10	Культурна компетентність	Передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.
11	Підприємливість та фінансова грамотність	Передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **наскрізні вміння**:

- читання з розумінням;
- уміння висловлювати власну думку усно і письмово;
- критичне та системне мислення;
- творчість та ініціативність;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- уміння конструктивно керувати емоціями;
- оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми;
- співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довірливості поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 – формувальному та підсумковому оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладу освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення

Навчальний план школи І ступеня
Рівненської гімназії № 5 ім. Олександра Борисенка Рівненської міської ради
на 2023-2024 н.р.

Освітні галузі	Навчальні предмети	1-А	2-А	3-А	4-А	4-Б	Разом
Мовно-літературна	Українська мова	7	7	7	7	7	35
	Іноземна мова (Англійська мова)	2	3	3	3	3	14
Математична	Математика	4	4	5	5	5	23
Природнича	Я досліджую світ	3	3	3	3	3	15
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	5
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	5
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1	1	1	5
Інформативна	Інформатика	-	1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3	15
Усього		22	24	25	25	25	121
Корекційно-розвиткові заняття	Корекція розвитку	3	2	-	2	2	9
	Розвиток мовлення	4	1	-	1	2	8
	Лікувальна фізкультура	1	-	-	1	-	2
Разом корекційно-розвиткових занять		8	3	-	4	4	19
Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором , індивідуальні консультації та групові заняття		1	1	1	-	-	3
куурси за вибором, індивідуальні та групові заняття							
Курси за вибором «Година здоров'я»		-	-	-	1	1	2
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно- розвиткових занять)		20	22	23	23	23	111
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		23	25	26	26	26	126

Освітні галузі навчального плану для 1-4-х класів реалізуються через інтегровані курси і навчальні предмети.
Освітню програму для 1-х класів укладено за такими освітніми галузями:

- Мовно-літературна, у тому числі українська мова та література;
- Іншомовна освіта (ІНО);
- Математична (МАО);
- Природнича (ПРО);
- Технологічна (ТЕО);
- Інформатична (ІФО);
- Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО);
- Громадянська та історична (ГІО);
- Мистецька (МІО);
- Фізкультурна (ФІО)

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами), а саме при вивченні української та англійської мов у всіх 1-4-х класах за наявності в них більше 27-ми учнів у класі).

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Ключові компетентності	Компоненти
Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних висловлювань іноземних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іноземні тексти.
Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу

Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ошадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Учні початкових класів навчатимуться за Типовою освітньою програмою початкової освіти, розробленою під керівництвом О.Я. Савченко

Розділ 10. Освітня програма школи II ступеня

Базова середня освіта – це другий рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій, забезпечує базову загальну середню освіту, що разом із початковою є фундаментом загальноосвітньої підготовки, формує в учнів готовність до вибору і реалізації шляхів подальшого здобуття освіти.

Базова середня освіта передбачає поділ на два цикли – 5–6 класи (адаптаційний) і 7–9 класи (базове предметне навчання), що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. На цьому рівні буде закладено базу свідомого самовизначення учня як особистості, члена сім'ї, нації і суспільства, здатність терпимо і з розумінням ставитися до різноманіття світу і людей. Перший цикл буде пробуджувати і підтримувати інтерес до сфер знань і діяльності, передбачених навчальною програмою. Другий цикл базової середньої освіти сприятиме формуванню учнів як відповідальних членів суспільства, здатних самостійно долати проблеми повсякденного життя, вибирати шлях подальшого навчання відповідно до своїх інтересів і здібностей. Навчання буде здебільшого предметним. Частину часу буде відведено на предмети за вибором.

Після завершення базової середньої освіти учень буде усвідомлювати, які ціннісні орієнтири лежать в основі його вчинків, спиратися на сильні риси свого характеру, відчувати відповідальність за результати своєї діяльності.

Метою базової середньої освіти є створення умов для досягнення випускниками базової школи очікуваних результатів: знань, умінь, навичок, компетенцій і компетентностей, визначених особистісними, сімейними, громадськими, державними потребами і можливостями учня середнього шкільного віку, індивідуальними особливостями його розвитку і стану здоров'я, продовження навчання в профільній школі.

Завдання:

1. Засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм на основі вимог Державних стандартів.
2. Якісне засвоєння іноземної мови – англійської.
3. Підвищення мотивації навчання школярів через активізацію пізнавальної діяльності, розвиток загальних і індивідуальних здібностей.
4. Розвиток в учнів здатності до дослідницької діяльності, самостійного досягнення мети на основі застосування проектної діяльності в рамках предметів навчального плану.
5. Формування духовно-розвиненої, творчо обдарованої особистості учня на основі сучасних технологій виховання, інтеграції зусиль школи, сім'ї та громадськості.
6. Збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я та безпеки учнів, забезпечення їх емоційного благополуччя через систему роботи по пропаганді здорового способу життя, профілактики шкідливих звичок, створення комфортного та безпечно освітнього середовища.

Освітня програма школи II ступеня (базова середня освіта) для 5-6 класів розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про затвердження Державного стандарту базової загальної середньої освіти» на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 року №235.

Освітня програма школи II ступеня (базова середня освіта) для 7-9 класів розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року №405.

Програми окреслює підходи до планування й організації школою єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання визначених Державним стандартом базової загальної середньої освіти, коротко вказує відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Освітня програма базової середньої освіти є продовженням освітньої програми початкової середньої освіти.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
-----------------	------------------------

Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова загальну середню освіту здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство,
- технології, здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах (таблиця 6).

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків та форми їх проведення (екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки тощо).

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосовувати на практичних заняттях і заняттях практикуму.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено в навчальних планах школи II ступеня, що складені на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», в рамках навчальних планів.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство,
- технології, здоров'я і фізична культура.

Навчальний план школи II ступеня
Рівненської гімназії № 5 ім. Олександра Борисенка Рівненської міської ради
на 2023-2024 н.р.

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах										
		5А НУШ	5Б НУШ	6-А НУШ	6-Б НУШ	7А Укр. мова навч.	7Б Укр. мова навч.	8А Англ. мова погл.	8Б Укр. мова навч.	9А Англ. мова погл.	9-Б Укр. мова навч.	Разом
Мовно - літературна	Українська мова	4	4	4	4	2,5	2,5	2	2	2	2	29
	Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	Іноземна мова (англійська мова)	3,5	3,5	3,5	3,5	3	3	5	3	5	3	36
	Іноземна мова (німецька мова)	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	4
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5	1,5	2	2	2	2	2	2	18
Громадянська та історична	Досліджуємо історію і суспільство	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	6
	Історія України	-	-	-	-	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5	8
	Всесвітня історія	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	6
	Основи правознавства	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
Мистецька	Мистецтво	-	-	-	-	-	-	0,5	1	0,5	1	3
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	6
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	6
Математична	Математика	5	5	5	5	-	-	-	-	-	-	20
	Алгебра	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2	12
	Геометрія	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2	12
Природнична	Пізнаємо природу	2	2	2	2	-	-	-	-	-	-	8
	Біологія	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2	12
	Географія	-	-	2	2	2	2	2	2	1,5	1,5	15
	Фізика	-	-	-	-	2	2	2	2	3	3	14
	Хімія	-	-	-	-	1,5	1,5	2	2	2	2	11
Технологічна	Технології	2	2	2	2	-	-	-	-	-	-	8
	Трудове навчання	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	6
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5	1,5	1,5	1	1	2	2	2	2	16
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Етика	0,5	0,5	0,5	0,5	-	-	-	-	-	-	2
	Здоров'я, безпека і добробут	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	4
	Основи здоров'я	-	-	-	-	1	1	0,5	1	0,5	1	5
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Разом		26+3	26+3	29+3	29+3	28+3	28+3	31,5+3	28,5+3	33+3	30+3	289+30
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток мовлення	-	-	2	1	-	-	-	-	-	1	4
	Корекція розвитку	-	2	2	4	-	-	-	-	-	1	9
	Лікувальна фізкультура	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	8
	Ритміка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
	Логоритміка	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Разом корекційно-розвиткових занять		-	5	4	6	-	-	-	-	-	8	23
Додаткові години, індивідуальні заняття та консультації,		2	2	2	2	0,5	0,5	1,5	2	0	2	14,5
Курс за вибором «Рухливі ігри»		-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2
Індивідуальні та групові заняття		-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	4
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	31	31	32	32	33	33	33	33	314
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	28+3	31+3	31+3	30,5+3	30,5+3	33+3	31,5+3	33+3	33+3	309,5+30

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами), а саме:

- при вивченні української та англійської мов у 5-9-х класах, трудового навчання та технологій у 5-9-х класах - за наявності більше 27-ми учнів у класі;
- при вивченні інформатики у 5-9-х класах - за наявності більше 16-ти учнів у класі.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах, затверджених МОН України.

Модельні навчальні програми

5кл

1. «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)
2. «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.)
3. «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Волошук Є.В.)
4. «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)
5. «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)
6. «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Шаламов Р. В., Каліберда М. С., Григорович О. В., Фіцайло С. С.).
7. «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.)
8. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакоцько В. В.).
9. «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В.)
10. «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.).
11. «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.).
12. «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.).
13. «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)

6кл.

1. «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)
2. «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.)
3. «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Ніколенко О.М., інші)
4. «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)
5. «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)
6. «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевнік Т.В.).
7. «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.)
8. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакоцько В. В.).
9. «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В.)
10. «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.).
11. «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.).
12. «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.).
13. «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)
14. «Географія 6-9кл.» для закладів загальної середньої освіти (автори: Кобернік С.Г. інші)

Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
1	Українська мова
2	Українська література
3	Біологія
4	Всесвітня історія
5	Географія
6	Зарубіжна література
7	Інформатика
8	Історія України
9	Математика
10	Мистецтво
11	Основи здоров'я
12	Природознавство
13	Трудове навчання
14	Фізика
15	Фізична культура
16	Хімія
17	Іноземні мови